

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 marca 2018 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. określił wysokość zadłużenia D. O. z tytułu składek w wysokości 11 212,82 zł , w tym na:

- a) ubezpieczenia społeczne (zakres nr deklaracji 01-39) za okres od maja 2017 r. do lutego 2018 r. w kwocie 7 562,72 zł oraz należne odsetki w kwocie 222,00 zł;
- b) ubezpieczenie zdrowotne (zakres nr deklaracji 01-39) za okres od maja 2017 r. do lutego 2018 r. w kwocie 3 018,12 zł oraz należne odsetki w kwocie 78,00 zł;
- c) Fundusz Pracy (zakres nr deklaracji 01-39) za okres od maja 2017 r. do lutego 2018 r. w kwocie 631,98 zł oraz należne odsetki w kwocie 0,00 zł

Wskazane powyżej odsetki naliczone zostały na dzień 14 marca 2018 r.

Jednocześnie na podstawie art. 23 ust. 1 w/w ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odsetki będą naliczane nadal, do dnia zapłaty i włącznie z tym dniem.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że płatnik składek nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 46 ust. 1 - obliczania, potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek. Wskazał także, że zawiadomił płatnika składek o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określania wysokości należności z tytułu składek, wzywając do złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zastrzegł także, iż brak uregulowania określonego decyzją zobowiązania wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, w terminie miesiąca od otrzymania decyzji spowoduje przymusowe ściągnięcie należności w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Do decyzji organ rentowy załączył szczegółowe zestawienie należności w rozbiciu na poszczególne lata i miesiące.

/decyzja k. 13 – 13 odwrót akt ZUS , zestawienie k. 12 – 12 odwrót akt ZUS/

W dniu 20 kwietnia 2018 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie D. O. od w/w decyzji , w którym zaskarżył ją w całości.

/odwołanie k.3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 maja 2018 r., pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. W treści odpowiedzi wskazano, że z dokumentów zaewidencjonowanych w (...) wynika, że D. O. nie uregulował należnych składek, jak również nie dokonał wyrejestrowania pozarolniczej działalności. Ponadto w (...) płatnik nie zgłaszał zawieszenia ani zaprzestania prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

/odpowiedź na odwołanie k. 4 – 4 odwrót/

Decyzją z dnia 18 września 2018 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił decyzję z dnia 14 marca 2018 r. oraz określił wysokość zadłużenia D. O. z tytułu składek w wysokości 8 059,23 zł , w tym na:

- a) ubezpieczenia społeczne (zakres nr deklaracji 01-39) za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. w kwocie 5 391,58 zł (w tym należność główna w kwocie 5 249,58 zł oraz należne odsetki w kwocie 212,00 zł)

b) ubezpieczenie zdrowotne (zakres nr deklaracji 01-39) za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. w kwocie 2 125,96 zł (w tym należność główna w kwocie 2 080,96 zł oraz należne odsetki w kwocie 78,00 zł)

c) Fundusz Pracy (zakres nr deklaracji 01-39) za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. w kwocie 438,69 zł (w tym należność główna w kwocie 438,69 zł oraz należne odsetki w kwocie 0,00 zł)

W pozostałym zakresie Zakład Ubezpieczeń Społecznych utrzymał decyzję z dnia 14 marca 2018 r. w mocy.

/decyzja k. 23 – 23 odwrot/

W dniu 24 października 2018 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie D. O. od w/w decyzji , w którym zaskarżył ją w całości.

/odwołanie k.3 akt o sygn. VIII U 2266/18/

W odpowiedzi na odwołanie , która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 22 listopada 2018 r. , pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o łączne rozpoznanie sprawy ze sprawą o sygn. akt VIII U 1087/18. W treści odpowiedzi wskazano, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wysłał w dniu 18 stycznia 2018r. zawiadomienie o wszczęciu postępowania nr (...) za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. informujący płatnika, że posiada zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Natomiast w dniu 14 marca 2018 r. wydano decyzję nr (...) (sporną w sprawie o sygn. VIII U 1087/18), w której określono zadłużenie na dzień wydania decyzji - nie objęte jednak postępowaniem egzekucyjnym za okres od maja 2017 do lutego 2018 r. Zatem biorąc pod uwagę zastrzeżenia Płatnika wskazane w odpowiedzi - na pismo strony pozwanej z dnia 18 maja 2018r. Oddział zmienił decyzję z dnia 14 marca 2018 r. w zakresie okresu i kwoty.

/odpowiedź na odwołanie k. 5 akt o sygn. VIII U 2266/18/

Postanowieniem z dnia 21 marca 2019 r. Sąd połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 2266/18 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 1087/18 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 1087/18.

/postanowienie k.12 akt o sygn. VIII U 2266/18/

Na rozprawie w dniu 22 listopada 2018 r. D. O. poparł złożone w sprawie o sygn. akt VIII U 1087/18 odwołanie wskazując, że obowiązujące przepisy dyskryminują go jako obywatela oraz że wysokość nieopłaconych przez niego składek powinna zostać ustalona stosownie do uzyskanego przez niego, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej , dochodu, a nie zaś stosownie do obowiązujących przepisów prawa.

/stanowisko wnioskodawcy min.00:09:38 – 00:13:43 rozprawy z dnia 22 listopada 2018 r. , płyta CD k.50/

Pismem procesowym z dnia 21 stycznia 2019 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł złożone odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika z urzędu wskazując, że koszty nie zostały opłacone w całości ani w części przez wnioskodawcę. Pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że wysokość osiągniętego dochodu wnioskodawcy za 2016 r. , ale także za 2017 r. uniemożliwiła mu opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zdaniem pełnomocnika wnioskodawcy dochodzenie przez ZUS w całości składek naliczonych od podstawy wynoszącej 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, nie może zostać uznane za korzystanie przez Organ rentowy z prawa w sposób zgodny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Ponadto Sąd winien dokonać tzw. rozproszoną kontrolę konstytucyjności norm prawnych stanowiących podstawę wydania zaskarżonej decyzji, a to z uwagi na treść art. 8 ust. 2, zgodnie z którym przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej, oraz art. 178 ust. 1, zgodnie z którym sędziowie podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom .W niniejszej

sprawie należy powołać się na zagwarantowane obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej w art. 22 Konstytucji prawo podmiotowe - do prowadzenia działalności gospodarczej. Zdaniem pełnomocnika w niniejszej sprawie doszło do naruszenia podstawowego prawa podmiotowego wnioskodawcy uwagi na fakt, iż w sposób całkowicie bezpodstawny ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nakładała (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2018 r.) na każdą osobę prowadzącą działalność gospodarczą, konieczność regulowania składek na ubezpieczenia społeczne od ustalonej w sposób sztywny podstawy minimalnej, pomijając fakt, czy faktycznie kwoty te są kwotami realnie osiąganymi przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą czy też nie. Opisany wyżej problem dostrzegł ustawodawca, który ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę (Dz. U. z 2018 poz. 1577) dokonał zmiany zasad naliczania składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę. Obecnie limit przychodu, uprawniającego do zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne wyliczone od realnych przychodów, wynosi 30-krotność minimalnego wynagrodzenia w roku poprzednim. Tytułem przykładu, należy wskazać, że ze składek zależnych od przychodu w 2019 roku mogą skorzystać przedsiębiorcy, którzy w 2018 roku osiągnęli przychód nieprzekraczający 63 000 zł. A zatem, analizując obowiązujące od 1 stycznia 2019 r. przepisy, ubezpieczony który w 2016 r. osiągnął przychód w kwocie 31 192,02 zł, a w roku 2017 w kwocie 32 675,30 zł, mieści się w obecnie obowiązującym limicie przychodów, pozwalającym na opłatę składek na ubezpieczenie społeczne w mniejszej wysokości. Ponieważ jednak w/w przepisy obowiązują od dnia 1 stycznia 2019 r., nie znajdują zastosowania wprost do składek naliczonych przez Organ rentowy w niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę zasadę niedziałania prawa wstecz. W tej sytuacji jednak, wcześniej obowiązujące przepisy prawa należy interpretować mając również na względzie treść zmian wprowadzonych do systemu ubezpieczeń społecznych od 1 stycznia 2019 r.

/pismo procesowe pełnomocnika wnioskodawcy k.73 – 76/

Pismem procesowym z dnia 21 marca 2019 r. pełnomocnik organu rentowego podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w stawce ryczałtowej.

/pismo procesowe k.78 – 78 odwrót/

Na rozprawie w dniu 21 marca 2019 r. pełnomocnik wnioskodawcy podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie oraz na podstawie art. 102 kpc wniósł o nieobciążanie wnioskodawcy kosztami postępowania w sprawie.

/stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy min.00:19:30 – 00:21:27 rozprawy z dnia 21 marca 2019 r. , płyta CD k.81/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca D. O. od 1 października 2005 r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) i z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz był zobowiązany do opłacania składek na Fundusz Pracy. Działalność została zawieszona w dniu 1 sierpnia 2018 r.

/okoliczności bezsporne , wypis z (...) k.55/

W związku z prowadzoną działalnością gospodarczą wnioskodawca nie opłacił należnych składek za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. tj. składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy.

/okoliczność bezsporna/

Łączna kwota zadłużenia wnioskodawcy z tytułu nieopłaconych składek wyniosła: na ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. 5 391,58 zł (w tym należność główna w kwocie 5 249,58 zł oraz należne odsetki w kwocie 212,00 zł) , ubezpieczenie zdrowotne za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. 2 125,96 zł (w tym należność główna w kwocie 2 080,96 zł oraz należne odsetki w kwocie 78,00 zł) , Fundusz Pracy za okres od maja 2017 r. do listopada 2017 r. 438,69 zł (w tym należność główna w kwocie 438,69 zł oraz należne odsetki w kwocie 0,00 zł).

/rozliczenie składek k.24 – 25/

Wnioskodawca prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z matką, a jedynym stałym źródłem utrzymania rodziny jest świadczenie emerytalne jego matki w wysokości 1 437,43 zł netto. D. O. nie posiada stałego źródła utrzymania, ani żadnego majątku. Wnioskodawca posiada zadłużenie w Urzędzie Skarbowym na kwotę około 10 000,00 zł. Rodzina ponosi miesięcznie następujące koszty: czynsz za mieszkanie 360,00 zł , prąd 140,00 zł , rata kredytu matki 625,00 zł , opłata abonamentowa za telefon 90,00 zł , spłata raty w związku z wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia z dnia 19 marca 2018 r. 500,00 zł.

/oświadczenie wnioskodawcy o stanie rodzinnym , majątku i dochodach i źródłach utrzymania k.53 - 54 odwrot , dokumentacja k. 56 – 63/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci powołanej wyżej dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy oraz w załączonych aktach organu rentowego. Zgromadzone dokumenty nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności. Co istotne, wnioskodawca nie kwestionował faktu prowadzenia działalności gospodarczej, jak również faktu braku opłacania składek w spornym okresie, a jego argumentacja sprowadzała się jedynie do podważenia zasadności obowiązujących przepisów w zakresie ustalania wysokości składek i twierdzenia, że wysokość opłacanych przez niego składek powinna wynikać z wysokości osiąganego przez niego dochodu w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Sąd oddalił zgłoszony przez D. O. wniosek dowodowy o przesłuchanie świadków, gdyż wobec braku podważenia przez wnioskodawcę faktu nieopłacania składek w spornym okresie oraz niekwestionowania faktu prowadzenia działalności gospodarczej, w ocenie Sądu przeprowadzenie tego dowodu w niniejszej sprawie było zbędne i zmierzało jedynie do wydłużenia postępowania.

Sąd uchylił pytanie pełnomocnika wnioskodawcy „, Jak wyglądała sytuacja majątkowa wnioskodawcy w latach 2016 – 2017”, gdyż ewentualna odpowiedź udzielona przez wnioskodawcę na tak sformułowane pytanie w żaden sposób nie mogłaby wpłynąć na merytoryczne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, a co istotne, ewentualne ustalenie tej kwestii w żaden sposób nie mogłaby podważyć ustaleń ZUS co do wysokości zaległości składkowych wnioskodawcy w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 5 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 300) obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Zgodnie z art.8 ust.6 punkt 1 ww. ustawy za osobę prowadzącą działalność gospodarczą uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Każda osoba w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych podlega w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu wyrejstrowaniu z tych ubezpieczeń. Obowiązek zgłaszania do ubezpieczeń społecznych osób prowadzących działalność gospodarczą oraz zgłoszenia wyrejstrowania z tych ubezpieczeń należy do tych osób (art.36 ust.1, ust.4 i ust.11 ww. ustawy.)

Na mocy art. 13 pkt 4 powyższej ustawy osoby prowadzące działalność pozarolniczą podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców;

Zgodnie z dyspozycją art. 17 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe ubezpieczeni nie wymienieni w ust. 1, między innymi osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą sami obliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu.

Zgodnie z art.18 ust.8 ww. ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących działalność gospodarczą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale , z zastrzeżeniem ust. 9 i 10.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe stanowi zgodnie z art.20 ust.1 ww. ustawy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 ustawy należnościami z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne są: składki, odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia oraz dodatkowa opłata.

Na mocy art. 46 ust. 1, płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z art.104 ust.1 i art.107 ust.1, obowiązującej od dnia 1 czerwca 2004 roku ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz.1265) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art.19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca co najmniej najniższe wynagrodzenie za pracę opłacają osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowego na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z art.79 ust.2 oraz art.81 ust.2 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2018 r. , poz. 1510 ze zm.) podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących pozarolniczą działalność stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku. Składka na ubezpieczenie zdrowotne dla osób prowadzących działalność jest miesięczna i niepodzielna. Oznacza to, że również w przypadku, gdy działalność prowadzona jest przez część miesiąca na to ubezpieczenie rozlicza się i opłaca od pełnej podstawy wymiaru. Zgodnie z art.87 ust.1 osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą są obowiązane, bez uprzedniego wezwania, opłacić i rozliczyć składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianym dla składek na ubezpieczenia społeczne.

Stosownie do treści art.31 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio art.97§1, art.98§1 i §2 punkt 1, 2, art.100, art.101, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz.800).

Oznacza to, że zaległość powstaje na skutek samego niedotrzymania terminu realizacji zobowiązania podatkowego (składkowego), niezależnie od przyczyn tego stanu rzeczy, w tym winy lub braku winy w terminowym spełnieniu świadczenia po stronie płatnika składek, czy jego pozostawania w dobrej wierze.

Ordynacja podatkowa w art. 53 § 1 przewiduje naliczanie odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, a więc w sytuacji braku terminowego spełnienia świadczenia, od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności (§ 4 art. 53 Ordynacji podatkowej).

A zatem dla istnienia obowiązku uiszczenia odsetek nie ma znaczenia przyczyna nieterminowego wykonania zobowiązania podatkowego, gdyż każda sytuacja faktyczna istnienia zaległości podatkowej rodzi następstwa w postaci

powinności świadczenia od niej odsetek (tak przyjął też Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 23 stycznia 1985 r. SA/LU 282/85; POP 1992, Nr 1, poz. 27)

Powyższe oznacza, że nieopłacenie w terminie należnych składek skutkuje powstaniem obowiązku naliczenia odsetek niezależnie od przyczyny, dla których powstała zaległość składkowa.

Jednocześnie przepis art. 53 § 4 Ordynacji podatkowej, w sposób nie budzący wątpliwości określa, że odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności, nie przewidując innej możliwości ustalenia daty początkowej naliczania odsetek.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 1-5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń, ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek, ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Z powyższego wprost wynika, że wnioskodawca, jako prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą jest zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy.

W tym miejscu wskazać jednak należy, że decyzja o objęciu określonym tytułem ubezpieczenia społecznego, jak również decyzja ustalająca podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne ma charakter decyzji deklaratoryjnej, albowiem stwierdza jedynie zaistnienie stanu prawnego zgodnego z przepisami prawa ubezpieczeń społecznych. Na kształt decyzji dotyczącej ubezpieczenia wpływa tym samym jedynie fakt istnienia bądź nieistnienia tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, a w drugim przypadku – istnienie takiej sytuacji faktycznej, która odpowiada konkretnemu przepisowi regulującemu podstawę wymiaru składki. Oznacza to, że faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej skutkuje koniecznością uiszczania stosownych składek. Podkreślić również należy, że w judykaturze i piśmiennictwie utrwalony jest pogląd, że obowiązkowe ubezpieczenie społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z rzeczywistego prowadzenia tej działalności.

Podkreślenia wymaga fakt, że skarżący nie kwestionował okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej. Nie kwestionował również faktu, że za sporny okres nie były składane żadne deklaracje ani nie były płacone składki. Co istotne wnioskodawca ma świadomość, że obowiązujące w spornym okresie przepisy nakazują opłatę składek w zryczałtowanej wysokości niezależnie od dochodów. Pomimo to nie opłacał należnych składek w ogóle i robił to z pełną świadomością, ponieważ pozostaje w przekonaniu, że przepisy regulujące powyższy obowiązek są niezgodne z Konstytucją, gdyż łamią jego prawa co do równego traktowania.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że w okresie objętym zaskarżoną decyzją wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą, która stanowiła jego jedyny tytuł do ubezpieczenia i tym samym wiązała się z koniecznością uiszczania stosownych składek stosownie do wskazanych powyżej przepisów. Co jednak istotne, żaden z powołanych przepisów nie uzależnia wysokości opłacanych składek od osiąganego przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą dochodu, wskazując jedynie wartości minimalne, a tym samym podnoszoną przez wnioskodawcę argumentację należy uznać za całkowicie wadliwą. Wysokość składek nie jest zatem związana z faktycznie osiąganym przychodem i jego wysokością, lecz jedynie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną kwotą.

Sąd jednocześnie pragnie podkreślić, że nie jest dopuszczalna wykładnia przepisów prawa ubezpieczeń społecznych z punktu widzenia przewidzianej w art. 5 k.c. klauzuli generalnej, tj. zasad współżycia społecznego z uwagi na to, że są to przepisy prawa publicznego cechujące się niezbędnym rygoryzmem. Przepisy ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych co do zasady uprawniają organ rentowy do wydawania decyzji ustalających podstawę wymiaru składek, a ustawa ta stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych, to jednocześnie racjonalny w swych działaniach ustawodawca przewidział i dopuścił możliwość deklarowania przez prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (jak też osób z nimi współpracujących) podstawy wymiaru składek oderwanej w swej

wysokości od faktycznego przychodu, a mieszczącej się jedynie w zakreślonych art. 18 ust. 8 i art. 20 ust. 3 ww. ustawy granicach. W przypadku więc braku skutecznego podważenia samego istnienia tak określonego tytułu ubezpieczenia (przewidzianego w art. 6 ust. 1 pkt 5 u.s.u.s.), zadeklarowanie przez płatnika podstawy wymiaru składek w kwocie mieszczącej się w zakreślonych wyżej powołanymi przepisami o charakterze *ius cogens* granicach, wyklucza możliwość jakiegokolwiek weryfikacji tej podstawy wymiaru przez organ rentowy. Należy także podkreślić, że omawiany stosunek ubezpieczenia nie może podlegać ocenie jego zgodności z normami prawa cywilnego, ponieważ objęcie nim nie poprzedza żadna czynność kreująca stosunek cywilnoprawny. Nie jest też przy tym dopuszczalna wykładnia przepisów prawa ubezpieczeń społecznych z punktu widzenia przewidzianej w art. 5 k.c. klauzuli generalnej, tj. zasad współzycia społecznego z uwagi na to, że są to przepisy prawa publicznego cechujące się niezbędnym rygoryzmem.

W odniesieniu zaś do podnoszonej przez pełnomocnika wnioskodawcy możliwości zastosowania przez Sąd tzw. rozproszonej kontroli konstytucyjności norm prawnych stanowiących podstawę wydania zaskarżonej decyzji tj. z uwagi na treść art. 8 ust.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wskazać należy, że stwierdzenie niekonstytucyjności określonych norm prawnych przez sądy powszechne – a takimi są sądy orzekające w sprawach z ubezpieczenia społecznego – nie jest prawnie dopuszczalne. Sądy powszechne stosownie do treści art. 188 Konstytucji nie mogą same decydować o niekonstytucyjności ustaw, gdyż wyłączną kompetencję w tej mierze posiada Trybunał Konstytucyjny (tak orzeczono między innymi w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 27 stycznia 2010 roku w sprawie sygn. akt II CSK 370/09 opublikowany w LEX nr 738475; z dnia 2 kwietnia 2009 roku w sprawie sygn. akt IV CSK 485/08 opublikowany w LEX nr 550930; z dnia 3 grudnia 2008 roku w sprawie sygn. akt V CSK 310/08 opublikowany w LEX nr 484695). Podkreślić także należy, że zarówno organ rentowy jak i sądy rozstrzygające odwołania są zobligowane do stosowania norm pozostających nadal w porządku prawnym, a takimi niewątpliwie są wskazane powyżej regulacje, stanowiące podstawę wydania zaskarżonych decyzji. Co również istotne, do czasu wydania rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny stwierdzającego niezgodność określonych przepisów z Konstytucją przepisy te podlegają stosowaniu i mogą stanowić podstawę prawną rozstrzygnięcia sądowego, co też miało miejsce w niniejszej sprawie.

Odnosząc się zaś do podnoszonej przez pełnomocnika wnioskodawcy kwestii zmian zasad naliczania składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność na mniejszą skalę wskazać należy, że zastosowane przez organ rentowy przepisy nie utraciły mocy prawnej (w tym przepis art. 18 ust.8 ww. ustawy) i z całą pewnością obowiązywały w spornym okresie, a zatem brak jest podstaw do ustalenia należności składkowych na podstawie przepisów obowiązujących dopiero od 1 stycznia 2019 r. (tj. na podstawie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę z dnia 20 lipca 2018 r. - Dz. U. z 2018 r. poz. 1577). Na marginesie Sąd pragnie podkreślić, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada oceny prawidłowości decyzji według stanu istniejącego w dacie jej wydania. Mimo, że sąd ubezpieczeń społecznych rozpoznaje sprawę merytorycznie na nowo, to jednak jako organ kontrolny wobec organu rentowego ma obowiązek odniesienia się do stanu rzeczy istniejącego w dacie wydania decyzji. Z tej przyczyny obowiązująca w "klasycznym" procesie cywilnym reguła wyrażona w art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którą sąd bierze pod uwagę stan rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy, doznaje wyjątku w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, ze względu na jego szczególny, odwoławczy charakter./ tak SA w Szczecinie z dnia 20 lipca 2016 r. ,III AUa 942/15, LEX nr 2121870/. Wynika to z istoty postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w którym sąd dokonuje kontroli wyłącznie tych rozstrzygnięć o prawach i obowiązkach stron stosunku ubezpieczenia społecznego, które zostały uprzednio podjęte przez organ rentowy. Wprawdzie kontrola ta ma wymiar pełny i wszechstronny, a jednym z jej instrumentów jest możliwość prowadzenia przez sąd ubezpieczeń społecznych postępowania dowodowego na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego, to jednak rozstrzygnięcie sprawy przez sąd ubezpieczeń społecznych (po przeanalizowaniu na nowo wszelkich okoliczności faktycznych i prawnych) musi odnosić się do przedmiotu objętego treścią decyzji organu rentowego. Zakres kognicji sądu ubezpieczeń społecznych jest ściśle uzależniony od tego, co było przedmiotem rozstrzygnięcia organu rentowego.

Wobec powyższego, Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd nie obciążył D. O. kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej, o czym orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c. Obciążenie strony, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współzycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział w przytoczonym przepisie specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w komentowanym przepisie zasada słuszności. Należy zauważyć, iż art.102 k.p.c. nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu Sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy, a zatem te związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego zakresem. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współzycia społecznego. Kryteria pomocne przy rozstrzygnięciu o istnieniu, czy też nieistnieniu przesłanek zastosowania zasady słuszności wskazane zostały w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego. W ocenie Sądu, okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że sytuacja materialna wnioskodawcy przemawia za słusznością zastosowania powołanego przepisu.

W punkcie 3 sentencji wyroku Sąd przyznał ze Skarbu Państwa Kasa Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz pełnomocnika ustanowionego z urzędu radcy prawnego M. D. kwotę 2 952,00 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) złote tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu - stosownie do wartości przedmiotu sporu, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zgodnie z art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz. U. z 2018 roku poz. 2115) koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił stosownie do treści § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 68) zwiększając wartość wynagrodzenia o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług (§ 4 ust.3).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy

S.B.